

OPIS PRODUKTU FINALNEGO

w ramach projektu
CZAS NA STAŻ – granty dla innowatorów społecznych
oferujących nowe rozwiązania praktycznej nauki zawodu
w przejściu z edukacji do pracy.

Grantobiorca: Magdalena Skolimowska

Kategoria konkursu: Student

Skrócony tytuł pomysłu – innowacji społecznej:
Interdyscyplinarny, specjalistyczny staż zawodowy

Numer wniosku PDF: 245

I. Informacje wstępne

1. Efektywne przygotowanie studentów do przejścia z edukacji do pracy i sprostanie stawianym oczekiwaniom – nabycia istotnych i niezbędnych umiejętności w obszarze specjalistycznej pomocy dla dziecka i ich rodzin - wymaga interdyscyplinarnego przygotowania rozpoczętego już w czasie edukacji akademickiej. Stąd w ramach projektu „Czas na staż – granty dla innowatorów społecznych oferujących nowe rozwiązania praktycznej nauki zawodu w przejściu z edukacji do pracy” dofinansowanego z Funduszy Europejskich Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój testowaniu poddane zostało nowe rozwiązanie dotyczące organizacji staży dla studentów w postaci ***Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego.***

2. Produkt finalny testowanej innowacji stanowi **Model edukacji praktycznej kandydata do Koordynatora pomocy dziecku** jako propozycja wychodząca na przeciw potrzebom studentów zapewniająca efektywne przygotowanie do podjęcia specjalistycznej pracy w obszarze pomocy dla dzieci osieroconych, opuszczonych, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Na Model składają się:

- **Diagnoza** - wskazuje na istniejący problem, na który odpowiada produkt finalny.
- **Program innowacyjnego, interdyscyplinarnego stażu wraz z 3) szczegółowymi zadaniami stażu** - stanowi kluczowy element. Jest innowacyjną propozycją polegającą na wdrożeniu do zawodowej roli Koordynatora pomocy dziecku w spójnym wyjściu na przeciw jego potrzebom psychologicznym, wychowawczym i socjalnym. Cechą wyróżniającą program stażu jest równoczesne uwzględnienie kilku instytucji, dzięki czemu możliwe staje się, unikalne powiązanie współzależności zawodowych a stażyści zapoznają się z interdyscyplinarnym podejściem, umożliwiającym zaplanowanie specjalistycznej pomocy dziecku oraz jego rodzinie.
- **Regulamin warunków organizowania oraz odbywania stażu** - pełni funkcję porządkującą. W regulaminie uwzględnione zostały najważniejsze warunki, jakie muszą zostać spełnione przez uczestników stażu. W Regulaminie uwzględniona została opcja z wynagrodzeniem dla stażystów, która w przypadku wyboru niepłatnej formy stażu może zostać pominięta. Regulamin powinien zostać dostosowany do konkretnej grupy odbiorców.

- **Dziennik stażu** - niezbędne narzędzie umożliwiające bieżące dokumentowanie przez stażystów przebiegu stażu oraz zakresu realizowanych zadań. Dziennik stażu przygotowany został z podziałem na cztery instytucje.
 - **Lista obecności** - umożliwia dokumentowanie przez stażystów przebiegu stażu.
 - **Arkusze pracy/wzoru zadania projektowego w formie Studium Przypadku** - stanowi innowacyjny element składający się na prezentowany Model. Proponowana forma studium przypadku umożliwia postawienie interdyscyplinarnej diagnozy i zoptymalizowanej propozycji pomocy dziecku i rodzinie.
 - **Wykaz umiejętności i wiedzy do zdobycia w trakcie stażu** - stanowi punkt odniesienia pozwalający monitorować przebieg Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego zgodnie z jego założeniami.
 - **Opis działań koniecznych dla zastosowania/wdrożenia innowacji** – umożliwia zaplanowanie przez przyszłych użytkowników Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego.
 - **Wnioski końcowe** - sformułowane na podstawie doświadczenia zdobytego w okresie całego okresu testowania innowacji społecznej, jak również na podstawie ankiet do badania opinii i ocen wypełnionych przez stażystów oraz opinii opiekunów stażu. Wnioski końcowe stanowią dla przyszłych użytkowników innowacji pomoc w efektywnym planowaniu stażu.
3. Kluczowymi użytkownikami produktu finalnego są: Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko – Mazurski w Olsztynie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie (punkty pomocy społecznej), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie (piecza zastępcza), Pogotowie Opiekuńcze (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku), Dom dla Dzieci „W Parku” (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku).
4. Alternatywnymi użytkownikami produktu finalnego są: Wydziały Nauk Społecznych oraz kierunków pokrewnych na uniwersytetach w Polsce, instytucje świadczące pomoc dla dziecka i rodziny np. świetlice terapeutyczne, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki opiekuńczo – wychowawcze, poradnie psychologiczno – pedagogiczne.
5. Kluczowymi odbiorcami produktu finalnego są studenci kierunku pedagogika (różne specjalności), praca socjalna.
6. Alternatywnymi odbiorcami produktu finalnego są studenci nauk o rodzinie, psychologii, resocjalizacji.

Model edukacji praktycznej kandydata do Koordynatora pomocy dziecku

DIAGNOZA

Ważnym obszarem zawodowym jest specjalistyczna pomoc udzielana dla osób znajdujących w szeroko rozumianym kryzysie. Niewątpliwie grupę taką stanowią dzieci opuszczone, osierocone (fizycznie i psychicznie), zaniedbane bądź wychowujące się w rodzinach dysfunkcyjnych.

Według statystyk w Polsce „większość dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej objęta była rodzinną pieczą zastępczą. W końcu 2013 r. funkcjonowało 38,9 tys. rodzin zastępczych oraz 331 rodzinnych domów dziecka. Wśród rodzin zastępczych można wyróżnić: rodziny spokrewnione – 64,7% ogółu, rodziny niezawodowe – 30,5% i rodziny zawodowe – 4,8%. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka zapewniły opiekę 50,1 tys. dzieci do 18 roku życia oraz 7,3 tys. dzieci w wieku 18-24 (kontynuujących naukę). W porównaniu do 2012 r. liczba dzieci w wieku 0-17 lat w rodzinnej pieczy zastępczej zmniejszyła się o 1,5 tys. (spadek o 2,9%)¹”.

Problemy, które w różnym stopniu przyczyniają się do kryzysów w funkcjonowaniu systemu rodzinnego to także: bieda i ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm i inne uzależnienia, przemoc, rozwód, przestępczość nieletnich oraz inne. Dysfunkcje w rodzinie stanowią powszechny problem, a w wówczas, gdy czynniki patogenne zostają skumulowane, konieczna jest kompleksowa pomoc ze strony specjalistów. Dysfunkcje jako zjawisko złożone i wielowymiarowe, stanowią wyzwanie zarówno dla społeczeństwa, jak i polityki społecznej państwa. Produkt finalny odpowiada właśnie na problem pomocy dla dzieci osieroconych, opuszczonych lub wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych.

Istotne jest podkreślenie, że najważniejszym społecznym środowiskiem mającym wpływ na rozwój dziecka stanowi rodzina. Placówki całodobowe takie jak Pogotowie Opiekuńcze czy placówki opiekuńczo - wychowawcze powinny stanowić **ostateczne rozwiązanie** zastosowane dopiero wówczas, gdy wszelkie inne możliwości zostaną wyczerpane. Ponadto przedłużający się pobyt dziecka w pieczy zastępczej lub w placówkach opiekuńczo -

¹ Główny Urząd Statystyczny. Notatka informacyjna. Opieka nad dzieckiem pozbawionym opieki rodzicielskiej. 2014. W:
file:///C:/Users/jacek/Downloads/wz_opieka_nad_dzieckiem_pozbawionym_opieki_rodzicielskiej_2013.pdf.
20. 06. 2018.

wychowawczych waha się od 800 zł (rodzinną pieczę zastępczą) do około 3000 - 6000 zł miesięcznie na dziecko w placówce instytucjonalnej typu socjalizacyjnego. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 30 maja 2014 roku wynika, że w Polsce w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przebywało 19 100 dzieci i młodzieży, w tym w placówkach typu socjalizacyjnego 12 800 dzieci i młodzieży². Uśredniając - miesięczny koszt pobytu dziecka w tego typu placówce to około 4 500 złotych. Zakładając, że na skutek specjalistycznych oddziaływań związanych z wprowadzeniem innowacyjnego stażu gdyby tylko 0,1 % dzieci wróciłoby pod opiekę rodziców, daje to sumę 57 600 złotych miesięcznie (12,8 x 4 500 złotych) a w skali roku 691 200 złotych oszczędności dla Państwa. Kluczową rolę w optymalnym planowaniu pomocy mogą wówczas pełnić **Koordynatorzy pomocy dziecku**.

Produkt finalny w postaci specjalistycznego stażu zawodowego stanowiącego **model edukacji praktycznej kandydata do "Koordynatora pomocy dziecku"** stanowi innowacyjne rozwiązanie istniejącego problemu jako propozycja przygotowania specjalistów, którzy dzięki interdyscyplinarnemu doświadczeniu byłiby odpowiedzialni za **koordynację pomocy dla dziecka i ich rodzin od samego początku uruchomienia procesu pomagania aż do przezwyciężenia kryzysowej sytuacji i zastosowania efektywnych rozwiązań**.

² Tamże.

PROGRAM INTERDYSCYPLINARNEGO, SPECJALISTYCZNEGO STAŻU ZAWODOWEGO

I. Idea Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego

1. Specjalistyczna pomoc dla dzieci osieroconych, opuszczonych, wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych wymaga udoskonalenia. Obecnie brakuje początkowej diagnozy, całościowej wizji pomocy, jej skoordynowania w przypadku konkretnej osoby. Zamiast tego, bywa, że dana osoba jest odsyłana w różne miejsca i wciąż nie otrzymuje koniecznej pomocy. Efektywna pomoc wymaga od pracowników interdyscyplinarnego spojrzenia na klienta i jego życiowe problemy. Pojawia się potrzeba roli zawodowej takiej osoby, która udzielałaby specjalistycznej pomocy dla dzieci i ich rodzin jako koordynator pomocy dziecku. Niezbędne jest interdyscyplinarne przygotowanie przyszłych specjalistów już na etapie edukacji akademickiej.

2. Staże i praktyki studenckie stanowią jeden z elementów systemu kształcenia mającym zapewnić nabycie doświadczenia oraz umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy. Ich obecna forma nie sprzyja efektywnemu przygotowaniu studentów do przejścia z edukacji na rynek pracy i sprostaniu stawianym wymaganiom, co uwarunkowane jest wieloczynnikowo:

- brak adekwatnej współpracy w obszarze praktyk pomiędzy uczelnią a pracodawcami
- brak jasno sprecyzowanych oczekiwań zarówno ze strony uczelni, samych studentów, jak i pracodawców
- programy praktyk nie spełniające oczekiwań studentów
- brak świadomości studentów na podstawie, jakich kryteriów wybierać miejsca praktyk i jak ich szukać, w rezultacie są one często przypadkowe, nie powiązane ze sobą nawzajem.

Nieefektywność praktyk i staży studenckich przejawia się w tym, że:

- przypadkowe wybieranie niepowiązanych ze sobą miejsc praktyk uniemożliwia zweryfikowanie własnych predyspozycji w danym obszarze zawodowym.

- studenci nie mają możliwości nabycia, istotnych i niezbędnych umiejętności w obszarze specjalistycznej pomocy dla dziecka i ich rodzin.

3. Aktualna forma praktyk i staży ogranicza możliwość nabycia niezbędnych umiejętności, zawęża sposób rozumienia złożonej sytuacji dzieci osieroconych, opuszczonych, wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych. Młodzi studenci/ absolwenci, którzy odbyli jedynie „tradycyjne” praktyki studenckie nie otrzymują należytego przygotowania do podjęcia pracy w obszarze specjalistycznej pomocy dla dziecka i ich rodzin. Tymczasem możliwe a wręcz konieczne jest, aby już na etapie praktyk studenckich nabyć umiejętności niezbędne dla postawienia właściwej diagnozy i zaplanowania efektywnej, skoordynowanej pomocy.

4. *Interdyscyplinarny, specjalistyczny staż zawodowy* stanowi zatem innowacyjną propozycją polegającą na wdrożeniu do zawodowej roli koordynatora pomocy dziecku w spójnym wyjściu na przeciw jego potrzebom psychologicznym, wychowawczym i socjalnym. Cechą wyróżniającą program stażu jest równoczesne uwzględnienie kilku instytucji, dzięki czemu możliwe staje się, unikalne powiązanie współzależności zawodowych a stażyści zapoznają się z interdyscyplinarnym podejściem, umożliwiającym zaplanowanie specjalistycznej pomocy dziecku oraz jego rodzinie.

5. Rezultatem stażu jest komplementarne doświadczenie wielostanowiskowe i wieloinstytucjonalne adekwatnie do rzeczywistej, czyli złożonej oferty usług na rynku, z którą styka się rodzic dziecka.

II. Informacje ogólne

1. Cel główny stażu: wdrożenie do zawodowej roli koordynatora pomocy dziecku w spójnym wyjściu na przeciw jego potrzebom psychologicznym, wychowawczym i socjalnym.

2. Cele szczegółowe stażu:

- zdobycie kompetencji i umiejętności niezbędnych dla efektywnego planowania pomocy dla dziecka i jego rodziny:

- umiejętność diagnozowania specyficznych trudności sytuacyjnych i adekwatnego podejmowania decyzji na rzecz pomocy dziecku;

- umiejętność przypisania najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom,
- umiejętność pokierowania oddziaływaniem na rzecz rozwiązania problemów.
- umiejętność wyszukiwania elementów wspólnych łączących poszczególne instytucje dla efektywniejszej współpracy między nimi i pomocy dla osób korzystających z oferowanej przez nie pomocy.
- umiejętność wykorzystywania konkretnych i wspólnych punktów widzenia;
- umiejętność określenia dokładnie, jak to tylko możliwe, tych przypadków, w których występują podobieństwa, wspólne cele, interesy, ujęcie istniejących form pomocy jako komplementarnych, dopełniających się w ramach większej całości

- przygotowanie do roli koordynatora pomocy dziecku

- zwiększenie atrakcyjności oferenta przy ubieganiu się o specjalistyczne zatrudnienie.

4. Interdyscyplinarny staż zawodowy wzbogacony został o warsztat wprowadzający mający na celu merytoryczne przygotowanie uczestników testowanej innowacji oraz o Zadanie stażowe: „Opracowanie studium przypadku” – zaproponowanie optymalnej pomocy dziecku na podstawie wykazanych elementów wspólnych realizowanych przez instytucje, w których osoba odbywała staż z uwzględnieniem roli Koordynatora pomocy dziecku

III. Organizacja i przebieg *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego*

Warsztaty

1. Pierwszym i integralnym elementem składającym się na program *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego* są 24 godzinne warsztaty wprowadzające (3 x 8 h).

2. Celem warsztatów jest merytoryczne przygotowanie studentów do efektywnego odbycia stażu poprzez wprowadzanie w specyfikę pracy poszczególnych instytucji, metod i form pracy, poznanie specyfiki pracy z dziećmi osieroconymi, opuszczonymi, z rodzin dysfunkcyjnych oraz przygotowanie studentów do samodzielnego wykonania Studium

Przypadku konkretnego dziecka poprzez omówienie udostępnionego **arkusza pracy/wzoru zadania projektowego w formie Studium Przypadku.**

3. Warsztat wprowadzający powinien zostać przeprowadzony przez specjalistę posiadającym doświadczenie w bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną w ramach specjalistycznej pomocy.

Staż w placówkach

1. Staż w placówkach realizowany jest w wymiarze 160 godzin – po 40 godzin stażu w każdej z czterech instytucji :

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie (punkty pomocy społecznej) – 40 h.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie (piecza zastępcza) – 40 h.
- Dom dla dzieci „W Parku” – placówka socjalizacyjna (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku) – 40 h.
- Pogotowie opiekuńcze - placówka interwencyjna (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku) – 40 h.

2. Organizacja i przebieg stażu zgodne są z Regulaminem Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego oraz Harmonogramem stażu.

3. Stażyści zobowiązani są do realizacji zadań przewidzianych dla danej placówki i dokumentowanie przebiegu stażu w Dzienniku Stażu oraz podpisywaniu listy obecności.

4. Możliwe jest wprowadzenie alternatywnych placówek w zależności od potrzeb stażystów / Organizatora. Dla zachowania efektywności proponowanego Modelu zaleca się, aby były to przynajmniej cztery placówki.

5. W przypadku wprowadzenia alternatywnych placówek zadaniem Organizatora jest dostosowanie zakresu szczegółowych zadań do zrealizowania w trakcie odbywania stażu w konkretnej placówce.

Studium Przypadku

1. Studium Przypadku jako forma zadania stażowego jest innowacyjnym elementem *Interdyscyplinarnego, Specjalistycznego Stażu Zawodowego*.
2. Stażyści w oparciu o udostępniony i omówiony w trakcie warsztatów wprowadzających Arkusz pracy/ wzoru zadania stażowego w formie Studium Przypadku mają za zadanie zaproponowanie optymalnej pomocy konkretnemu dziecku na podstawie wykazanych elementów wspólnych realizowanych przez instytucje, w których osoba odbywa staż z uwzględnieniem roli Koordynatora pomocy dziecku.
3. **Proponowana forma Studium Przypadku umożliwi postawienie interdyscyplinarnej diagnozy i zoptymalizowanej propozycji pomocy dziecku i rodzinie, co stanowi kluczową umiejętność Koordynatora pomocy dziecku.**

Warsztat podsumowujący

1. Po zakończeniu realizacji 160 godzin stażu w placówkach zaplanowany jest 4 godzinny warsztat podsumowujący w postaci dyskusji fokusowej jako integralny element *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego*.
2. Celem warsztatu jest analiza przebiegu stażu, wskazane mocnych i słabych stron, podsumowanie opracowanego zadania stażowego w formie studium przypadku.
3. Warsztat podsumowujący powinien zostać przeprowadzony przez specjalistę posiadającym doświadczenie w bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną w ramach specjalistycznej pomocy.

Zakres szczegółowych zadań realizowanych podczas *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu*

(zgodny z Wykazem wiedzy i umiejętności do zdobycia w trakcie stażu)

I. Pogotowie Opiekuńcze (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku):

1. Zapoznanie z zadaniami i celami Pogotowia Opiekuńczego.
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną Pogotowia, zasadami funkcjonowania oraz głównymi aktami prawnymi.
3. Poznanie zadań i kompetencji pracowników Pogotowia.
4. Prześledzenie procesu przyjęcia dziecka do Pogotowia Opiekuńczego.
5. Zapoznanie z planami pracy dydaktyczno – wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
6. Zapoznanie z ramowym planem dnia oraz pełną ofertą zajęć realizowanych dla wychowanków w ramach pracy Pogotowia.
7. Bezpośrednia praca z dzieckiem w ramach zajęć prowadzonych w Pogotowiu Opiekuńczym.
8. Poznanie zadań i zasad funkcjonowania Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.
9. Przypisanie najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom w oparciu o analizę i ocenę przyczyn powstawania trudnych sytuacji życiowych na przykładzie wybranego przypadku.
10. Analizowanie planów pomocy dziecku na wybranym przypadku.
11. Zapoznanie z zakresem współpracy Pogotowia Opiekuńczego z innymi placówkami.

II. Dom dla Dzieci „W Parku” (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku):

1. Zapoznanie z zadaniami i celami Domu dla Dzieci „W Parku”.
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną Domu dla Dzieci „W Parku” z zasadami funkcjonowania oraz głównymi aktami prawnymi.
3. Poznanie zadań i kompetencji pracowników Domu dla Dzieci „W Parku”.
4. Prześledzenie procesu przyjęcia dziecka do Domu dla Dzieci „W Parku”.

5. Zapoznanie z planami pracy dydaktyczno – wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
6. Zapoznanie z ramowym planem dnia oraz pełną ofertą zajęć realizowanych dla wychowanków w ramach pracy Domu dla Dzieci „W Parku”.
7. Bezpośrednia praca z dzieckiem w ramach zajęć prowadzonych w Domu dla dzieci „W Parku”.
8. Poznanie zadań i zasad funkcjonowania Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.
9. Przypisanie najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom w oparciu o analizę i ocenę przyczyn powstawania trudnych sytuacji życiowych na przykładzie wybranego przypadku.
10. Analizowanie planów pomocy dziecku na wybranym przypadku.
11. Zapoznanie z zakresem współpracy Domu dla Dzieci „W Parku” z innymi placówkami.

III. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) - Piecza zastępcza

1. Zapoznanie z zadaniami i celami PCPR
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną PCPR, zasadami funkcjonowania oraz głównym aktami prawnymi.
3. Poznanie zadań i kompetencji pracowników PCPR.
4. Zapoznanie z rolą zawodową koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Poznanie zadań Zespołu Pieczy Zastępczej.
6. Obserwacja i uczestniczenie w działaniach pracy członków Zespołu Pieczy Zastępczej.
7. Zapoznanie z procedurą kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka.
8. Prześledzenie przebiegu procesu zawiązywania rodziny zastępczej.
9. Przypisanie najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom w oparciu o analizę i ocenę przyczyn powstawania trudnych sytuacji życiowych na przykładzie wybranego przypadku.
10. Zapoznanie z zakresem współpracy PCPR z innymi placówkami.

IV. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie (MOPS) - punkty pomocy społecznej

1. Zapoznanie z zadaniami i celami MOPS.
2. Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną MOPS, zasadami funkcjonowania oraz głównym aktami prawnymi.
3. Zapoznanie z zdaniami i celami pracy punktów pomocy społecznej.
4. Poznanie kompetencji i zadań pracowników socjalnych.
5. Przypisanie najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom w oparciu o analizę i ocenę przyczyn powstawania trudnych sytuacji życiowych na przykładzie wybranego środowiska.
6. Wizyty środowiskowe z pracownikiem socjalnym.
7. Zapoznanie z problemami i potrzebami osób korzystających z pomocy socjalnej.
8. Zapoznanie z procesem przeprowadzania wywiadu środowiskowego.
9. Zapoznanie z lokalnymi programami pomocy społecznej.
10. Zapoznanie z zakresem współpracy MOPS z innymi placówkami.

REGULAMIN

Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego

I. Postanowienia ogólne

1. Niniejszy regulamin określa warunki organizowania oraz przebiegu *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego* testowanego w ramach projektu „Czas na staż - granty dla innowatorów społecznych oferujących nowe rozwiązania praktycznej nauki zawodu w przejściu z edukacji do pracy” dofinansowanego z Funduszy Europejskich Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
2. Staż stanowi nieobowiązkową, wykraczającą poza zakres procesu kształcenia aktywność studentów, którzy wezmą w nim udział dobrowolnie.
3. Staż skierowany jest do studentów Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie.
4. Staż realizowany jest w wymiarze 160 godzin – po 40 godzin stażu w każdej z czterech instytucji:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie (punkty pomocy społecznej);
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie (piecza zastępcza);
 - Dom dla dzieci „W Parku” – placówka socjalizacyjna (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku);
 - Pogotowie opiekuńcze - placówka interwencyjna (Olsztyńskie Centrum Pomocy Dziecku);
5. Studentom za odbycie stażu przysługuje wynagrodzenie na podstawie kryteriów określonych w punkcie VI. Niniejszego regulaminu

II. Kryteria uczestnictwa w stażu

1. Stażystą może być osoba spełniająca łącznie następujące obligatoryjne warunki:
 - a) jest studentem Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie;
 - b) weźmie udział w warsztacie wprowadzającym oraz warsztacie podsumowującym;
 - c) wykazuje motywację odbycia interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu;
 - d) deklaruje możliwość odbycia stażu w wyznaczonym przez Organizatora terminie oraz wymiarze godzin;
 - e) wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz na wykorzystanie swojego wizerunku na potrzeby realizacji grantu;
 - f) wyraża zgodę na podpisanie niezbędnych dokumentów dla realizacji stażu.

III. Zasady rekrutacji

1. Rekrutacja do udziału w Interdyscyplinarnym, specjalistycznym stażu zawodowym prowadzona będzie przez Organizatora na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie i odbywać się będzie na podstawie niniejszego Regulaminu.
2. W wyniku rekrutacji wybrani zostaną studenci, którzy odbędą staż w wyznaczonych placówkach. Ilość miejsc uzależniona jest od możliwości Organizatora.
3. Rekrutacja prowadzona jest na podstawie organizowania spotkań informacyjno – motywujących wśród studentów UWM spełniających kryteria uczestnictwa w stażu.
4. Zgłoszenie do udziału w stażu należy dokonać poprzez wpisanie się na listę kandydatów do wzięcia udziału w projekcie podczas spotkań informacyjno - motywujących lub przesłanie zgłoszenia za pomocą poczty e- mail w terminie wyznaczonym przez Organizatora.

5. Z kandydatami przeprowadzona zostanie rozmowa rekrutacyjna na podstawie, której wyłoniona zostanie grupa studentów, którzy odbędą staż w wyznaczonych placówkach. Pod uwagę zostaną wzięte kryteria uczestnictwa wymienione w punkcie II niniejszego regulaminu.

6. W przypadku zgłoszenia się niewystarczającej liczby studentów, zostanie ogłoszona rekrutacja uzupełniająca podczas ponowionych spotkań informacyjno – motywujących.

7. W przypadku, gdy liczba zgłoszeń przekracza ustalony limit zostanie przygotowana lista rezerwowa osób, które spełnią warunki formalne. Osoby z listy rezerwowej będą mogły wziąć udział w stażu, w przypadku gdy osoby wcześniej zakwalifikowane zrezygnują z odbycia stażu lub nie spełnią warunków określonych w niniejszym Regulaminie. Wolna miejsce zostaną zaproponowane pierwszym osobom z listy rezerwowej.

IV. Zadania Stażysty

1. udział w warsztacie wprowadzającym oraz warsztacie podsumowującym;
2. realizacja łącznie 160 godzin stażu zgodnie z wyznaczonym przez Organizatora harmonogramem;
3. ustalenie z Opiekunem godzinowego planu stażu;
4. realizacja zadań przewidzianych w Programie *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu*;
5. wykonanie zadania stażowego w formie Studium Przypadku;
6. wypełnianie dziennika stażu oraz podpisywanie listy obecności.

V. Zadania Opiekuna stażu

1. objęcie opieką studentów skierowanych na odbycie stażu;
2. umożliwienie i pomoc przy realizacji zadań przewidzianych w Programie *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu*;
3. podpisywanie Dzienników stażu oraz list obecności stażystów;

4. wystawienie pisemnej oceny dla każdego studenta na zakończenie 40 godzinowego etapu stażu.

VI. Kryteria otrzymania wynagrodzenia za staż dla studentów

Wynagrodzenie za staż może otrzymać student spełniający łącznie następujące kryteria:

1. wzięcie udziału w warsztacie wprowadzającym i podsumowującym;
2. zrealizowanie zadań wynikających z *Programu Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego* potwierdzone podpisami Opiekuna w Dzienniku stażu;
3. wykonanie i przekazanie w formie pisemnej zadania stażowego w formie Studium Przypadku zgodnie z udostępnionym wzorem.

Dziennik

Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego

Imię i nazwisko stażysty.....

Nazwa kierunku kształcenia.....

Data rozpoczęcia stażu..... data zakończenia stażu.....

Przebieg stażu

Instytucja nr 1

Nazwa Instytucji		
Imię i nazwisko opiekuna		
Data	Godziny stażu	Zrealizowane zadania

.....
(data, podpis stażysty)

.....
(data, podpis opiekuna)

Przebieg stażu

Instytucja nr 2

Nazwa Instytucji		
Imię i nazwisko opiekuna		
Data	Godziny stażu	Zrealizowane zadania

.....
(data, podpis stażysty)

.....
(data, podpis opiekuna)

Przebieg stażu

Instytucja nr 3

Nazwa Instytucji		
Imię i nazwisko opiekuna		
Data	Godziny stażu	Zrealizowane zadania

.....
(data, podpis stażysty)

.....
(data, podpis opiekuna)

Przebieg stażu

Instytucja nr 4

Nazwa Instytucji		
Imię i nazwisko opiekuna		
Data	Godziny stażu	Zrealizowane zadania

.....
(data, podpis stażysty)

.....
(data, podpis opiekuna)

STUDIUM PRZYPADKU

1. Identyfikator:

Nazwa placówki oraz czas pobytu w placówce:

Szkoła Klasa:

Wiek :

2. Informacje dotyczące sytuacji rodzinnej:

3. Informacje dotyczące stanu zdrowia dziecka:

4. Informacje dotyczące funkcjonowania społecznego i psychospołecznego dziecka:

5. Informacje diagnostyczne z placówki pobytu oraz poradni specjalistycznych:

6. Informacje o realizowaniu obowiązku szkolnego przez dziecko:

7. Diagnoza wielowymiarowa:

	CEL DŁUGOTERMINOWY	DZIAŁANIA DŁUGOTERMINOWE	CEL KRÓTKOTERMINOWY	DZIAŁANIA KRÓTKOTERMINOWE	OSOBY REALIZUJĄCE ZADANIE	TERMIN/UWAGI/ EFEKTY REALIZACJI
SFERA OPIEKUŃCZA						
SFERA ROZWOJOWA						
SFERA RODZINNA						
SFERA SPOŁECZNA						
SFERA SZKOLNA						
SFERA ZDROWOTNA						

8. Przewidywana możliwość zmiany sytuacji życiowej dziecka:

9. Propozycje podejmowanych działań na rzecz zmiany sytuacji życiowej dziecka:

Data:

Podpis.....

WYKAZ UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY DO ZDOBYCIA W TRAKCIE STAŻU

Wiedza i umiejętności, jakie mają studenci do zdobycia w trakcie odbywania *Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego* wiążą się z efektywnym planowaniem pomocy dla dziecka i jego rodziny, przygotowując tym samym do roli Koordynatora pomocy dziecku. Specjaliści będą zatem odpowiedzialni za koordynację pomocy dla dziecka i ich rodzin od samego początku uruchomienia procesu pomagania aż do przezwyciężania kryzysowej sytuacji i zastosowania efektywnych rozwiązań.

I. Wiedza:

- specyfika funkcjonowania instytucji świadczących pomoc dla dziecka i rodziny (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie, Powiatowe Centrum Pomocy Dziecku, Pogotowie Opiekuńcze, Dom dla Dzieci " W Parku").
- zadania i cele poszczególnych instytucji
- kompetencje i zadania pracowników poszczególnych placówek
- plany pracy dydaktyczno – wychowawczej oraz sposoby ich realizacji w takich placówkach jak Pogotowie Opiekuńcze, Dom dla Dzieci " W Parku"
- plany pomocy dziecku
- rola zawodowa koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej
- proces zawiązywania rodziny zastępczej
- ramowy plan dnia oraz pełną ofertę zajęć realizowanych dla wychowanków w ramach pracy Pogotowia, Domu dla Dzieci "W Parku"
- proces przyjęcia dziecka do Domu dla Dzieci „W Parku”, Pogotowia Opiekuńczego
- zadania i zasady funkcjonowania Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka
- problemy i potrzeby osób korzystających z pomocy socjalnej
- proces przeprowadzania wywiadu środowiskowego
- lokalne programy pomocy społecznej.

II. Umiejętności:

- diagnozowanie specyficznych trudności sytuacyjnych i adekwatnego podejmowania decyzji na rzecz pomocy dziecku;
- diagnozowanie głównych czynników zawiadujących utrzymywaniem się patologii w systemie rodzinnym wyrażającym się zaburzeniami zachowania i emocji u dziecka,
- wyszukiwanie elementów wspólnych łączących poszczególne instytucje dla efektywniejszej współpracy między nimi i pomocy dla osób korzystających z oferowanej przez nie pomocy;
- wykorzystywanie konkretnych i wspólnych punktów widzenia;
- określanie dokładnie, jak to tylko możliwe, tych przypadków, w których występują podobieństwa, wspólne cele, interesy, ujęcie istniejących form pomocy jako komplementarnych, dopełniających się w ramach większej całości;
- przypisywanie najodpowiedniejszego świadczenia specjalistycznego na rzecz pomocy dziecku i rodzicom;
- kierowanie oddziaływaniem na rzecz rozwiązania problemów dziecka i rodziny;
- opracowanie Studium Przypadku;

Opis działań koniecznych dla zastosowania/wdrożenia innowacji:

I. Przewiduje się różne możliwości związane z organizacją stażu w ramach proponowanego Modelu:

1. **Zastosowanie proponowanego Modelu przez Uczelnię** - staż jako forma zaliczająca praktykę studencką lub dodatkowa forma aktywności studenckiej potwierdzona certyfikatem/ wpisem do suplementu. Wówczas możliwe jest: skorzystanie z sal uniwersytetu w celu przeprowadzenia warsztatów, wyznaczenie osób koordynujących przebieg stażu oraz specjalistów spośród nauczycieli akademickich, samodzielne pozyskanie przez studentów miejsc do odbycia stażu w oparciu o udostępnione narzędzia wchodzące w zakres Modelu edukacji praktycznej do "Koordynatora pomocy dziecku". Opcja ta nie wymaga nakładów finansowych.

2. **Organizacja stażu przez użytkownika niezwiązanego z uczelnią (np. stowarzyszenia, fundacje)** - wówczas konieczne jest poniesienie kosztów związanych z zastosowaniem innowacji:

- **Koszty warsztatu wprowadzającego dla studentów** – wersja pełna z cateringiem, przerwą kawową, wynagrodzeniem dla specjalisty prowadzącego warsztat i zapewnieniem materiałów dla studentów – łączny koszt ok. 3 785. 00 zł.
- **Koszty Interdyscyplinarnego, specjalistycznego stażu zawodowego** – łączny koszt ok. 2 507, 5. 00 w przeliczeniu na jednego uczestnika.
- **Koszt Studium przypadków** –ok. 100 zł w przeliczeniu na jednego uczestnika
- **Koszt warsztatu podsumowującego** – ok. 380 zł.

3. Idea, program oraz merytoryczne wyznaczniki innowacyjnego stażu udostępnione w postaci Modelu edukacji praktycznej kandydata do Koordynatora pomocy dziecku mogą zostać również wykorzystane przez **pracodawców** a działania sfinansowane ze środków finansowych na staże oferowane przez lokalne Urzędy Pracy.

II. Podstawowe działania użytkownika niezbędne do zastosowania produktu:

1. Nawiązanie współpracy z instytucjami, w których ma się odbyć staż i zapoznanie dyrektorów, kierowników, przyszłych opiekunów stażystów z ideą stażu, jego interdyscyplinarnym charakterem, szczegółowe omówienie zadań - proponowaną formą pozyskania współpracy z konkretnymi instytucjami są **wizyty studyjne** podczas których należy wskazać na potrzebę wprowadzenia innowacyjnego, interdyscyplinarnego programu stażu umożliwiającego efektywne przejście z edukacji do pracy, przygotowujące do roli koordynatora pomocy dziecku. Podjęcie proponowanego działania ważne jest ze względu na konieczność wzbudzenia niezbędnej motywacji - uświadomienie potrzeby stanowi pierwszy etap pojawiania się motywacji - mocniej angażujemy się w cele ważne.

2. Zorganizowanie spotkań organizacyjno – motywujących dla studentów - proponuje się zorganizowanie spotkań na uczelni, na której studiują potencjalni stażyści. Podobnie, jak w przypadku wizyt studyjnych, podczas spotkań ze studentami należy wskazać na potrzebę wprowadzenia innowacyjnego, interdyscyplinarnego programu stażu umożliwiającego efektywne przejście z edukacji do pracy, przygotowujące do roli koordynatora pomocy dziecku oraz szczegółowo omówić możliwości, cele, warunki i korzyści wzięcia udziału w innowacyjnym, interdyscyplinarnym stażu studenckim.

3. Przeprowadzenie rekrutacji wśród studentów - proponuje się zorganizowanie rekrutacji w formie bezpośredniej rozmowy rekrutacyjnej w oparciu o ustalone kryteria oraz zgodnie z Regulaminem na podstawie, których powinna zostać stworzona lista rankingowa.

4. Nawiązanie współpracy ze specjalistą - specjalista jako osoba posiadająca doświadczenie w bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną ma za zadanie przeprowadzenie warsztatów wprowadzających, warsztatu podsumowującego, konsultacji indywidualnych dotyczących Studium Przypadku oraz oceny Studium Przypadku.

5. Organizacja warsztatów wprowadzających – proponuje się 24 godziny warsztat wprowadzający (3 x 8 h) przeprowadzony przez specjalistę posiadającym doświadczenie w bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną w ramach specjalistycznej pomocy.

6. Rozpisanie harmonogramu stażu – w związku z tym, że na *Interdyscyplinary, specjalistyczny staż zawodowy* składają się cztery placówki, należy w porozumieniu z opiekunami stażu oraz studentami szczegółowo rozpisać w jakich placówkach i w jakim czasie konkretne osoby odbędą staż.

7. Utrzymywanie kontaktu z uczestnikami podczas całego czasu trwania stażu - w trakcie odbywania stażu mogą pojawić się różne wątpliwości lub trudności związane z realizacją programu stażu, dlatego ważne jest, aby stale utrzymywać kontakt a pojawiające się trudności rozwiązywać na bieżąco.

8. Przekazanie dla specjalisty zadania stażowego w formie studium przypadku do oceny a następnie udostępnienie ocen dla stażystów jako forma informacji zwrotnej – działanie te jest istotne zwłaszcza z punktu widzenia studentów, którzy dzięki otrzymanej ocenie mają możliwość zweryfikowania w jakim zakresie opanowali umiejętność opracowywania studium przypadku – umiejętności kluczowej dla postawienia interdyscyplinarnej diagnozy i zaplanowania optymalnej pomocy dla dziecka i rodziny.

9. Organizacja warsztatu podsumowującego - proponuje się 4 godziny warsztat podsumowujący przeprowadzony przez specjalistę posiadającym doświadczenie w bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną w ramach specjalistycznej pomocy. Podczas warsztatu należy dokonać analizy przebiegu stażu, wskazać mocne i słabe strony, podsumowania opracowanego zadania stażowego w formie studium przypadku.

WNIOSKI KOŃCOWE

W oparciu o obserwacje własne, analizę przeprowadzonych ankiet wśród studentów, zebranych opinii ze strony użytkowników oraz podsumowanie dokonane podczas warsztatu na zakończenie projektu wysunięto następujące wnioski:

I. Wnioski dotyczące oczekiwań i potrzeb studentów wobec stażu:

1. Studenci oczekują od stażu przede wszystkim praktycznego doświadczenia, możliwości nabycia niezbędnych umiejętności potrzebnych w pracy z dzieckiem i rodziną, co ułatwia proces przejścia z edukacji do pracy. Kształcenie akademickie akcentujące teorię i oferujące tradycyjne praktyki studenckie nie zapewnia poczucia dostatecznego przygotowania w ramach bezpośredniej pracy z dzieckiem i rodziną, która wymaga interdyscyplinarnego przygotowania.
2. W proponowanym rozwiązaniu warto jeszcze bardziej zaakcentować znaczenie praktycznego doświadczenia i pod tym względem przygotować opiekunów stażu w ramach spotkań mających na celu ich merytoryczne przygotowanie.

II. Wnioski dotyczące efektywności proponowanego rozwiązania

1. Przetestowane rozwiązanie w obszarze organizowania staży i praktyk studenckich uwydatniło znaczenie interdyscyplinarnej i skoordynowanej pomocy. Zebrane opinie wśród uczestników testu pozwalają na sformułowanie pozytywnej oceny Modelu edukacji praktycznej kandydata do "Koordynatora pomocy dziecku".
2. Placówki całodobowe takie jak Pogotowie Opiekuńcze czy placówki opiekuńczo - wychowawcze powinny **stanowić ostateczne rozwiązanie** zastosowane dopiero wówczas, gdy wszelkie inne możliwości zostaną wyczerpane. Kluczową rolę mogą wówczas pełnić

Koordynatorzy pomocy dziecku, którzy dzięki interdyscyplinarnemu doświadczeniu będą odpowiedzialni za koordynację pomocy dla dziecka i ich rodzin od samego początku uruchomienia procesu pomagania aż do przezwyciężania kryzysowej sytuacji i zastosowania efektywnych rozwiązań.

4. Koszt wdrożenia i stosowania rozwiązania jest stosunkowo niewielki, ponieważ można go zrealizować w ramach istniejących praktyk studenckich obowiązujących na uczelniach wyższych lub korzystając ze środków finansowych na staże oferowane przez lokalne Urzędy Pracy. Idea, program oraz merytoryczne wyznaczniki innowacyjnego stażu są gotowe do skorzystania wprost z opracowanych materiałów w postaci Modelu edukacji praktycznej kandydata do Koordynatora pomocy dziecku.

3. Przetestowane rozwiązanie pokazało, że założone korzyści dla odbiorców oraz użytkowników zostały osiągnięte. Odbiorcy zdobyli kompetencje i umiejętności niezbędne dla efektywnego planowania pomocy dla dziecka i jego rodziny, przygotowując się tym samym do roli koordynatora pomocy dziecku. Ponadto zwiększyła się ich atrakcyjność jako oferenta przy ubieganiu się o specjalistyczne zatrudnienie - jedna z stażystek biorących udział w projekcie od razu po jego zakończeniu została zatrudniona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie. Użytkownicy natomiast zyskali nowe narzędzie w postaci Modelu edukacji praktycznej kandydata do "Koordynatora pomocy dziecku" a tym samym efektywniejsze sposoby pomocy dziecku i rodzinie

4. Efektywność proponowanego rozwiązania może zostać zwiększona poprzez:

- **wprowadzenie alternatyw instytucji**, np. wprowadzenie świetlicy terapeutycznej – co daje szansę na zwiększenie efektywności – dzięki temu, że stażyści zyskaliby okazję, aby zobaczyć jak wygląda sytuacja dzieci uczęszczających do świetlicy, a które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych i jakie środki zaradcze zostały wykorzystane, aby dziecko jednak zostało w rodzinie w porównaniu z dziećmi, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych lub placówkach całodobowych tj. pogotowie opiekuńcze czy domy dla dzieci).

- **zmiany w kolejności odbywania stażu w konkretnych placówkach ze względu na zadanie projektowe** - zadanie projektowe polegało na wykonaniu studium przypadku

konkretnego dziecka. Studenci rozpoczęli staż w różnych placówkach i zauważyli, że ze względu na te zadanie korzystniej by było, aby każdy rozpoczął staż w Pogotowiu Opiekuńczym lub w Domu dla Dzieci "W Parku", gdyż są to miejsca, gdzie dzieci przebywają całodobowo i przez cały czas odbywania stażu studenci mają tam bezpośredni kontakt z wybranym dzieckiem, tym samym rozpoczęcie pracy nad studium przypadku już na początkowym etapie byłoby, zdaniem studentów, korzystniejsze.

-zorganizowanie warsztatów wprowadzających dla użytkowników rozwiązania/opiekunów stażu - mimo, że z każdym z użytkowników rozwiązania oraz z każdym z opiekunów odbyły się spotkania mające na celu wprowadzenie w idee stażu i przedstawienie programu, jednak okazały się one nie wystarczające, aby każdy z użytkowników wprowadził w pełni owe założenia w praktykę, co prawdopodobnie wynika z faktu, że idea stażu jest propozycją innowacyjną, tym samym zorganizowanie warsztatów wprowadzających dla użytkowników rozwiązania zwiększyłoby efektywność współpracy między opiekunami a stażystami.

- zwiększenie ilości godzin stażu przeznaczanego na każdą placówkę – przetestowane rozwiązanie pokazało, że 40 godzin na każdą placówkę jest czasem minimalnym, umożliwiającym zapoznanie się ze specyfiką funkcjonowania danej placówki w stopniu podstawowym. Zwiększenie ilości godzin stażu przeznaczanego na daną placówkę przyniesie pogłębienie pozytywnych efektów.